

Techniczne aspekty pokonywania ferrat

1. Wyposażenie osoby pokonującej „żelazne percie”

Do wyposażenia osoby pokonującej „żelazne percie” należy zarówno sprzęt stosowany na „zwykłych” pieszych trasach górskich (buty górskie z profilowaną podeszwą czyli vibramem, odzież odporna na deszcz i wiatr, rękawiczki, czółwórka, a przy oblodzeniu i zaśnieżeniu, czekan oraz raki), jak też częściowo sprzęt wspinaczkowy, taki jak: kask, uprząż (na ferratach konieczna podwójna lub piersiowa i biodrowa) i zestawy do autoasekuracji używane wyłącznie na drogach typu via ferrata oraz dodatkowo na trudniejszych trasach – karabinki typu HMS, lina asekuracyjna, pętla, a nawet kostki i haki.^{1[1]}

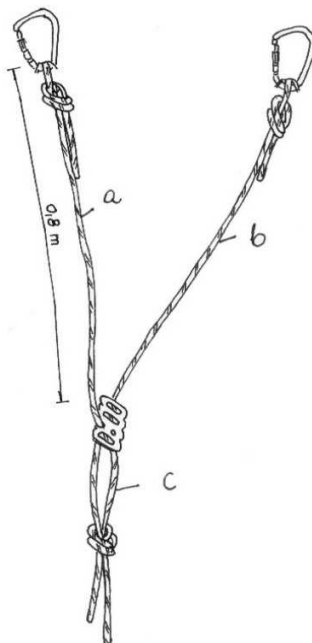
Obecnie istnieją dwa typy zestawów do autoasekuracji na ferratach. Są to zestawy typu „V” i „Y” z płytką hamującą (absorberem energii) i karabinkami typu Klettersteig. Karabinki te charakteryzują się dużymi wymiarami i podwyższoną wytrzymałością. Posiadają automatyczną blokadę zamka, a czasem także stabilizatory, które zapobiegają przesuwaniu się liny po ściankach karabinka.

Zasada działania obu zestawów jest taka sama – energia odpadnięcia pochłaniana jest w sposób dynamiczny, dzięki przesuwaniu się wolnego odcinka liny (lonży), w płytce hamującej (absorberze energii).

Zestaw typu „V” posiada dwie lonże z karabinkami i płytkę hamującą. Jedna lonża prowadzona jest zawsze po linie stalowej, a druga przypięta karabinkiem do uprzęży, pełni rolę odcinka hamującego.

Zestaw typu „Y” posiada dwie lonże, które stale są prowadzone po linie stalowej i dodatkowy odcinek liny wpięty cały czas do uprzęży, pełniący rolę odcinka hamującego. Zmniejsza to liczbę czynności asekuracyjnych przy wymijaniu kotw, obniżając w ten sposób ryzyko popełnienia błędu. Ponadto w zestawie „Y” długość dodatkowego odcinka liny do pochłaniania energii może być regulowana. Obecnie norma UIAA zaleca na ferraty zestawy „Y”.^{2[2]}

Zestaw do autoasekuracji można skompletować samodzielnie.^{3[3]}

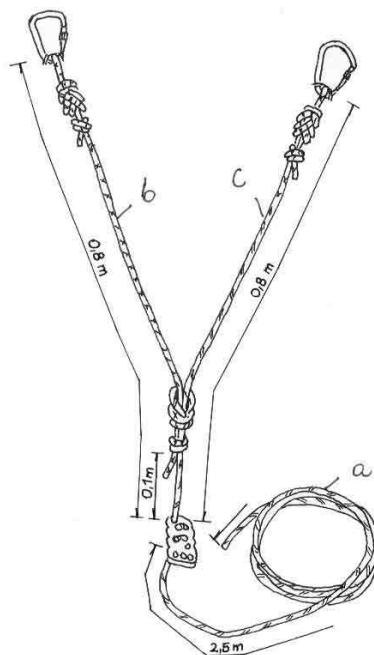
Rys. 1 Zestaw typu „V” wymaga: 5m liny dynamicznej o średnicy 11mm (odcinek a = 1,7m; b = 1,7m; c = 1,4m), odpowiednio dobranej płytki hamującej (to znaczy o odpowiedniej średnicy otworów w płytce w stosunku do grubości liny) oraz dwóch karabinków z automatycznie otwierającym i zamykającym zamkiem.

(Źródło: Jerzy Wala: *Tam, gdzie linę zastępuje lina stalowa*. „Taternik”1996, nr 2, s.26-27.).

1[1] Jerzy Wala: *Via ferrata*, „Góry”1994, nr11, s.45.

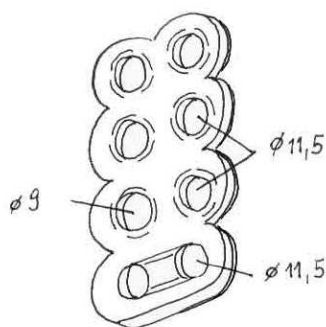
2[2] Jerzy Wala: *Via ferrata*, dz. cyt. s.45; zob. też Jerzy Wala: *Tam, gdzie linę zastępuje lina stalowa*, „Taternik”1996, nr2, s.26-27.

3[3] Jerzy Wala: *Tam, gdzie linę zastępuje lina stalowa*, dz. cyt. s.28.

Rys. 2 Zestaw typu „Y” wymaga: 6,5m liny dynamicznej o średnicy 11mm (odcinek a = 2,5m; b = 2m; c = 2m), także odpowiednio dobranej płytki hamującej i karabinków jak w zestawie pierwszym.

(Źródło: Jerzy Wala: Tam, gdzie linę zastępuje lina stalowa, „Taternik”1996, nr2, s.26-27.).

Rys. 3 Płytki hamująca – Camp Itali.

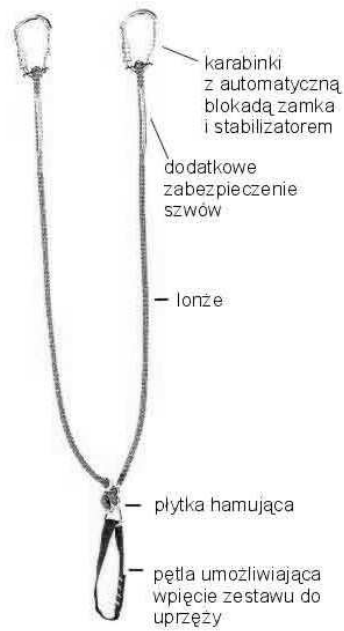
(Źródło: Jerzy Wala: Tam, gdzie linę zastępuje lina stalowa, „Taternik”1996, nr 2, s.26-27.).

Zaleca się jednak kupowanie zestawów firmowych, ze względu na ich pewność działania. Bardzo trudno bowiem jest dobrać „na oko” odpowiedni rodzaj liny i odpowiednią płytkę hamującą dla wykonania zestawu tak, aby nie następowało blokowanie i było zachowane prawidłowe hamowanie w płytce.

Przykłady firmowych zestawów do autoasekuracji typu „V”:

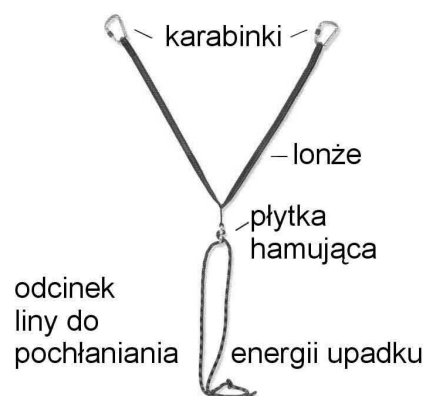

Fot. 14 „KS-Set-V”. (Źródło: Edelrid 2000.).

Fot. 15 „Via ferrata V-Form”. (Źródło: Mamut 2000.).

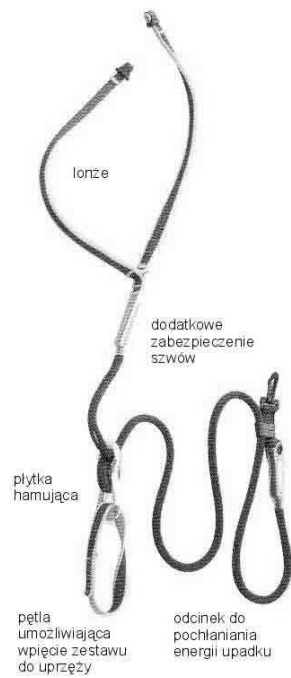
Przykłady firmowych zestawów do autoasekuracji typu „Y”:

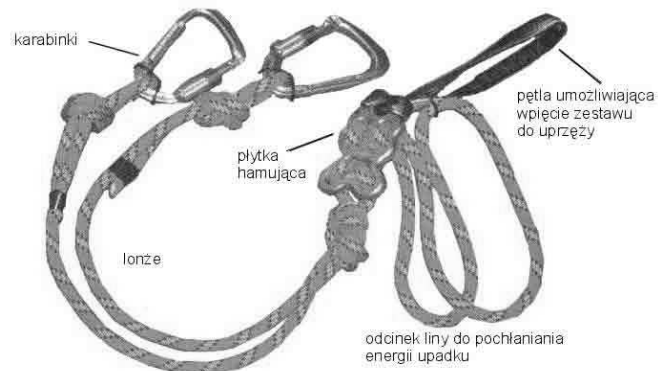
Fot. 16 „KS-Set-Y”. (Źródło: Edelrid 2000.).

Fot. 17 „Via ferrata Y-Form”. (Źródło: Mamut 2000.).

Fot. 18 „Zyper-Y-L56”. (Źródło: Petzl 2000.).

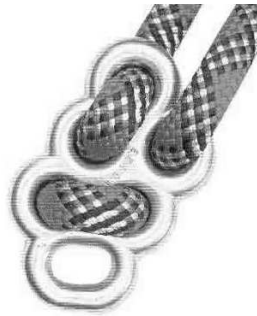

Fot. 19 „Klettersteigset” – Austrialpin. (Źródło: „Panorama DAV” 1999, nr6, s.56.).

Przykłady płytek hamujących:

Fot. 20 „Shock Absorber”. (Źródło: Cassin 2000.).

Fot. 21 „Shock Absorber Limit”. (Źródło: Edelrid 2000.).

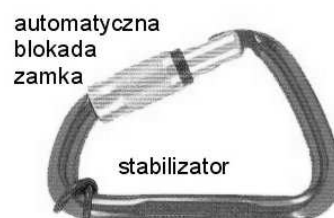

Fot. 22 „Rope brake”.
(Źródło: Stubai 1999.).

Fot. 23 „Shock absorber”.
(Źródło: Petzl 2000.).

Przykłady karabinków na ferraty:

Fot. 24 „Klettersteig 2800”. Wymiary: 115 x 7,5 wytrzymałość: 28 kN.
(Źródło: Edelrid 2000.).

Poniżej przedstawiam zdjęcie Jerzego Wali, jako przykład osoby przygotowanej sprzętowo do przechodzenia dróg typu via ferrata. Obok wyposażenia podstawowego czyli kasku, uprząży i zestawu do autoasekuracji, „Klettersteiger” jest zaopatrzone także w dodatkowe pętle i karabinki.

Fot. 26 Jerzy Wala na szczycie Punta Fiammes – Janusz Poręba. (Źródło: archiwum Jerzego Wali.).

Każdy turysta wybierający się na ferraty powinien wcześniej zaopatrzyć się także w odpowiednie mapy. Na włoskich wielkoskalowych mapach turystycznych Tabacco 1:50 000, Lagir Alpina 1:25 000 i Tabacco 1:25 000 drogi typu via ferrata oznaczone są krzyżykami.

Posługiwanie się niektórymi mapami niemieckimi i austriackimi nie pozwala na zorientowanie się, które z dróg są typowymi ferratami. Na mapach austriackich Freytag Berndt 1:50 000 drogi takie nie są wyróżnione. Podobnie na mapach Kompass Wanderkarte 1:50 000, choć w najnowszych wydaniach dodawany jest znak przy drodze w postaci białej drabinki na czerwonym polu kwadratu, objaśniający, że dana droga jest ferratą („Gesicher Steig”). Na bardzo szczegółowej austriackiej mapie Alpenvereinkarte w skali 1:25 000 Brenta Gruppe, zróżnicowane są wszystkie drogi, a drogi typu Klettersteig zaznaczone są przerywanymi kreskami z oznaczeniem miejsc z drabinkami, lecz na innych arkuszach tej mapy z terenu Austrii tego wyróżnienia nie ma. Na mapach niemieckich Bayerisches Landesvermessungsamt, w skali 1:50 000 i R.V. Verlag (Regio Cart) w skali 1: 30 000 z rejonu Zugspitze, drogi typu Klettersteig wyróżnione są kropkami, lecz ze względu na szersze znaczenie tego określenia nie jest możliwe na podstawie mapy ustalenie, czy któraś z dróg jest faktycznie ferratą.^{4[4]}

4[4] Jerzy Wala: *Tam, gdzie linę zastępuje lina stalowa*, dz. cyt. s.30.